

Objekti globoko v vesolju februarja

Februarja opolnoči kulminira le ozvezdje Raka, ki je neizrazito in ne najbolj bogato s svetlimi objekti globoko v vesolju: premore le *M44* in *M67*, dve prekrasni odprti kopici, obe vidni že v šibkih napravah tudi z opazovališč, ki so svetlobno onesnažena. *M44* so znamenite Jasli (Praesepe), *M67* pa je tudi znamenita kot ena od najstarejših odprtih kopic, saj je le malo mlajša od Osončja.

Seveda pa so februarja, ko se znoči, še vedno dovolj visoko ozvezdja Andromeda (*M31**), Kasiopeja (*M52* in *M103*), Perzej (dvojna odprta kopica *hχ*, *NGC869** in *884**), Bik (*Gostosevci**, *Hijade**), Kočijaž (*M36**, *36** in *38**) ter seveda Orion, ki v pasu in meču nudi prelepe prizore.

Preden pa se februarja zdani, na nebo že prilezejo vsa pomladanska in poletna ozvezdja, tako, da opazovanj tudi v tem mesecu ne zmanjka.

Rok Vidmar

Objekti globoko v vesolju marca

Marca opolnoči kulminirajo ozvezdja Vodna kača, Lev, Veliki medved, Krokav, Benerikini kodri in Lovska psa. V Benerikinih kodrih je severni galaktični tečaj, kar pomeni, da se odpre okno, skozi katero vidimo jate galaksij res zelo globoko v vesolju. Samo *M3* (kroglasta kopica) v Lovskih psih ter *M40* (dvojna zvezda) in *M97** (planetarna meglica) v Velikem medvedu so objekti, vidni z binokularjem, ki leže v naši galaksiji; *M81**, *M82**, *M101* v Velikem medvedu, *M65*, *M66* v Levu, *M51*, *M63*, *M94** in *M106* v Lovskih psih so galaksije. Z večjim teleskopom so lepo vidne galaksije *M108*, *M109* (UMa), *M95*, *M96* in *M105* (Leo), kakor je tudi *NGC3242*,

planetarna megilca v Vodni kači. Zvezdica spet označuje objekte, primerne za opazovanje z opazovališč, ki so svetlobno onesnažena.

M81 (*NGC3031*, Bodejeva galaksija) je lepa spiralna galaksija, druga najsvetlejša galaksija na našem nebu. Vsebuje 250 milijard zvezd, v premeru ima 50.000 svetlobnih let in pred nekaj sto milijoni let se je srečala s šibkejšo *M82* (*NGC3034*), ki je zdaj skoraj stopinjo bolj severno. Oddaljena je 12.000 svetlobnih let v jati, ki šteje okoli trideset galaksij.

Rok Vidmar

Efemeride marec 2009

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.03.	06:41	17:48	08:04	23:16	CET
05.03.	06:34	17:54	11:01	02:52	CET
10.03.	06:24	18:01	17:35	05:50	CET
15.03.	06:15	18:08	23:40	07:41	CET
20.03.	06:05	18:15	03:09	11:40	CET
25.03.	05:55	18:21	05:07	17:19	CET
30.03.	06:46	19:28	08:11	--	CEST

- ★ **Merkur** marca ni viden.
- ★ **Venera** je Večernica. V začetku meseca zahaja okoli devetih, potem pa se postopno približuje Soncu in konec marca ni več vidna. Nahaja se v ozvezdju Rib.
- ★ **Mars** marca ni viden.
- ★ **Jupiter** je viden v drugi polovici meseca zjutraj, ko v ozvezdju Kozoroga vzhaja slabi dve uri pred Soncem.
- ★ **Saturn** je v ozvezdju Leva viden vso noč.
- ★ **Uran** marca ni viden.

Urška Pajer

Vabimo vas na

MESEČNI SESTANEK IN OBČNI ZBOR ADJ

v torek 17. 02. 2009 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. V primeru lepega vremena si bomo po sestanku pogledali katere objekte lahko opazujemo z malim drustvenim teleskopom.

Pred občnim zborom bomo imeli predavanje:

Observatorij Mount Wilson

Marko Pratnekar

Astronomski observatorij Mount Wilson v južni Kaliforniji je odigral odločilno vlogo pri astronomskih odkritjih v prvi polovici dvajsetega stoletja. Dolga leta je bil domovanje dveh največastnejših optičnih teleskopov tedanjega časa. Prav na Mount Wilsonu so astronomom uspela revolucionarna odkritja, ki so na novo začrtala meje vesolja in določila naše mesto v njem.

Ob spremljavi fotografij Vam bom predstavil svoje bivanje na observatoriju septembra lani, kjer se mi je ponudila tudi edinstvena priložnost vizualno opazovati skozi 60 colski teleskop, ki ravno v teh mesecih praznuje stoto obletnico delovanja.

Dodatne informacije o tem in preteklih predavanjih najdete na <http://www.adj.si/MesecniSestanki/>.

Po predavanju bomo imeli redni letni občni zbor AD Javornik.

Dnevni red:

1. Ugotavljanje prisotnosti.
2. Potrditev dnevnega reda.
3. Izvolitev delovnega predsedstva.
4. Poročila: predsednika, finančno poročilo, nadzornega odbora, častnega sodišča in inventurne komisije.
5. Razprava o poročilih in potrditev poročil.
6. Potrditev bilance stanja in uspeha društva za leto 2008.
7. Plan dela in financiranja društva za leto 2009 ter potrditev plana.
8. Določitev višine članarine za leto 2009.
9. Razno.

Vabljeni!

IO ADJ

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, ali pa astronomska šala.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu

---